

Pan Mariusz Tarka
Przewodniczący Komisji Finansów
i Skarbu Miasta

Bieżąca analiza poziomu i struktury zadłużenia miasta z uwzględnieniem aktualnej sytuacji na rynku finansowym

Zadłużenie Miasta Łomża na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiło 161 049 905,31 zł i stanowi 34,82 % wykonanych dochodów ogółem. W związku z dokonanymi w styczniu i marcu b.r. spłatami rat przypadających na 2021 r. stan zadłużenia na dzień 29 marca 2021 r. wynosi 148 506 658,31 zł i jest to zadłużenie z tytułu kredytów długoterminowych. W 2020 r. w porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost kwoty długu o 17,64 %, tj. o kwotę 24 150 300,16 zł. Od początku pierwszej kadencji do dnia dzisiejszego zadłużenie Miasta wzrosło o kwotę ogółem ok. 33 mln zł, przy jednoczesnym zrealizowaniu inwestycji na kwotę ogółem ok. 387 mln. Szczegółowe informacje o stanie zadłużenia miasta przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1

Stan zadłużenia miasta w latach 2017 - 2021 z tytułu kredytów i pożyczek

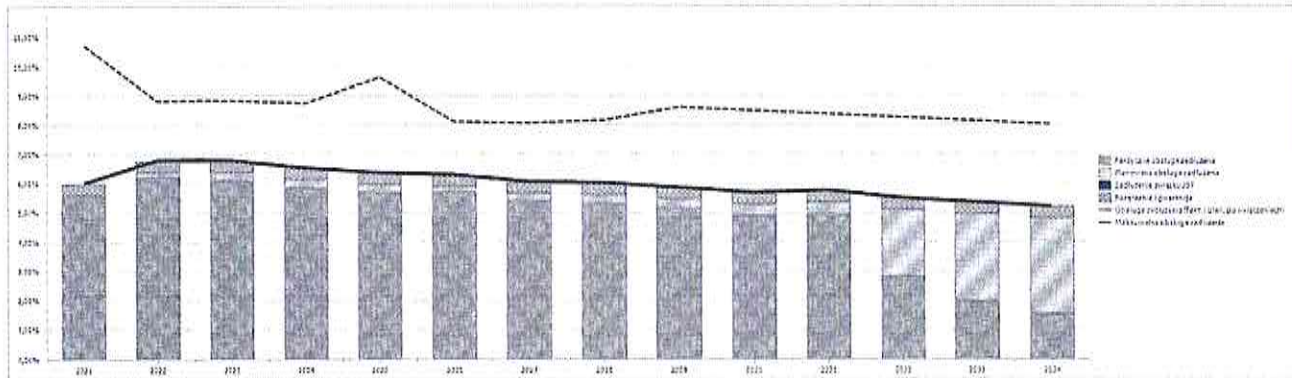
Wykonanie w latach	2017	2018	2019	2020	PLAN 2021*
Transze kredytów zaciągniętych w danym roku (lub planowanych do zaciągnięcia)	10 000 000,00	38 500 000,00	0,00	35 000 000,00	25 000 000,00
Raty kapitałowe spłacone w danym roku	9 425 680,00	9 752 337,00	10 625 979,82	10 849 699,84	12 543 247,00
Zadłużenie na koniec roku	118 777 921,97	147 525 584,97	136 899 605,15	161 049 905,31	173 506 658,31
Kwota i % wzrostu długu	574 320,00 2017/2016 0,49%	28 747 663,00 2018/2017 24,20%	- 10 625 979,82 2019/2018 -7,20%	24 150 300,16 2020/2019 17,64%	12 456 753,00 2021/2020 7,73%
Wydatki na obsługę zadłużenia	3 021 360,97	3 023 311,43	3 568 902,33	2 229 825,64	3 779 812,00

* dane na dzień 29.03.2021 r.

Miasto Łomża pomimo znacznej kwoty długu posiada zdolność do terminowego i kompletnego spłacania zaciągniętych zobowiązań oraz wypełnienia warunków zawartych umów kredytowych (Wykres nr 1). Dodatkowo warto podkreślić, iż spełnia wszystkie wskaźniki ustawowe zawarte w ustawie o finansach publicznych (art. 242 i 243). Na koniec 2020 r. nastąpił wzrost zadłużenia o kwotę 24 150 300,16 zł. Planowany jest również wzrost zadłużenia na koniec 2021 r. o kwotę 12 456 753 zł (Tabela nr 1).

Wykres nr 1

Zadłużenie Miasta Łomża a zachowanie relacji wynikających z art. 243 ustawy o finansach publicznych

* dane na dzień 29.03.2021 r.

Poziom wskaźników

Opis	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Faktyczna obsługa zadłużenia	5,60%	6,19%	6,11%	5,84%	5,67%	5,71%	5,40%
Planowana obsługa zadłużenia	0,00%	0,19%	0,28%	0,28%	0,28%	0,18%	0,25%
Zadłużenie związku JST	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Poręczenia i gwarancje	0,41%	0,41%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%
Łącznie (faktyczne i planowane)	6,01%	6,78%	6,79%	6,53%	6,35%	6,29%	6,05%
- wyłączenia z art. 243 ust. 3	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Obsługa zadłużenia (fakt. i plan. po wyłączeniach)	6,01%	6,78%	6,79%	6,53%	6,35%	6,29%	6,05%
Maksymalna obsługa zadłużenia	10,73%	8,81%	8,84%	8,73%	9,63%	8,10%	8,06%
Zachowanie relacji z art. 243	1,00	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Zapas na płatność	13 455 309,29	5 719 303,18	5 810 271,78	6 630 186,42	9 932 735,32	5 326 518,15	5 916 968,22

Opis	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Faktyczna obsługa zadłużenia	5,29%	5,14%	4,89%	4,96%	2,80%	1,95%	1,54%
Planowana obsługa zadłużenia	0,32%	0,32%	0,38%	0,39%	2,28%	3,00%	3,27%
Zadłużenie związku JST	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Poręczenia i gwarancje	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%	0,40%
Łącznie (faktyczne i planowane)	6,01%	5,85%	5,68%	5,74%	5,49%	5,35%	5,22%
- wyłączenia z art. 243 ust. 3	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Obsługa zadłużenia (fakt. i plan. po wyłączeniach)	6,01%	5,85%	5,68%	5,74%	5,49%	5,35%	5,22%
Maksymalna obsługa zadłużenia	8,15%	8,60%	8,47%	8,36%	8,24%	8,12%	8,00%
Zachowanie relacji z art. 243	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
Zapas na płatność	6 424 262,14	8 241 473,88	8 354 997,60	7 816 081,02	8 198 297,96	8 232 932,37	8 259 798,21

* dane na dzień 29.03.2021 r.

Przypomnijmy, iż zgodnie z art. 92, art. 217 i art. 242 ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 poz. 305) jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki na finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki, spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów, wyprzedzające finansowanie działań finansowych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 80 ust. 2 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. z 2020 r. poz. 2400), w trakcie roku budżetowego 2021 łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego, na koniec kwartału nie może przekroczyć 80 % planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki. W przypadku Miasta Łomża aktualny stosunek kwoty długu do dochodów ogółem wynosi 34,90 %.

Tabela nr 2

Źródła finansowania wydatków majątkowych

	2017	2018	2019	2020	PLAN 2021*
Wydatki majątkowe, w tym:	53 522 441,88	84 756 419,65	60 256 313,19	99 657 943,59	64 890 516,00
Dochody majątkowe, z tego:	21 979 998,93	43 473 966,31	32 039 135,44	46 781 497,49	22 003 778,00
<i>ze sprzedaży majątku</i>	<i>10 612 069,59</i>	<i>7 074 944,80</i>	<i>4 303 696,99</i>	<i>5 713 256,69</i>	<i>3 850 300,00</i>
Dochody bieżące przeznaczone na inwestycje	30 968 122,95	12 859 240,46	25 046 454,18	5 047 383,80	6 257 844,00
Kwota kredytu przeznaczona na inwestycje	574 320,00	28 423 212,88	0,00	24 035 187,82	12 456 753,00
Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	0,00	0,00	0,00	8 428 688,65	5 665 564,00
Wolne środki	0,00	12 859 240,46	3 170 723,57	15 365 185,83	18 506 577,00

* dane na dzień 29.03.2021 r.

Korzystanie przez Miasto Łomża z kredytowania, jako metody finansowania wydatków majątkowych rodzi konkretne skutki, zarówno pozytywne jak i negatywne. Zaciąganie kredytów i pożyczek przez Miasto, umożliwia realizację zadań, na dużo wyższym poziomie pod względem ilościowym i jakościowym. Zwiększenie dostępności środków finansowych pozwala Miastu na realizację zadań z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej, przez co zwiększa jego atrakcyjność, a także poprawia warunki życia mieszkańców. Zaciągnięte kredyty pozwalają na aplikowanie o środki zewnętrzne i na realizację dużej ilości zadań inwestycyjnych. W 2020 r.

planowane wydatki majątkowe zostały zrealizowane w 93,59 %, tj. na kwotę ok. 100 mln zł, na przestrzeni ostatnich kilku lat jest to najwyższy poziom wykonanych wydatków majątkowych. W porównaniu do analogicznego okresu 2019 roku realne wykonanie wydatków inwestycyjnych wzrosło o 65,39 % tj. o 39 401 630,40 zł (Tabela nr 2). W 2020 r. na realizację 26 zadań inwestycyjnych o największych nakładach finansowych, miasto otrzymało dofinansowanie m.in. z Funduszu Dróg Samorządowych, PFRON, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, a także z Ministerstwa Sportu i Turystyki, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego ze środków RPO. Podsumowując, Tabela nr 2 przedstawia wpływ zaciągniętych kredytów na wysokość wydatków majątkowych w latach 2017 – 2021.

Ponadto, jak wspomniano wcześniej, korzystanie przez Miasto z kredytowania rodzi skutki również negatywne, są nimi koszty obsługi zadłużenia. Miasto Łomża w celu zmniejszenia wydatków na obsługę zadłużenia dokonało wcześniejszej spłaty rat kapitałowych przypadających do spłaty w danym roku. Dzięki korzystnemu oprocentowaniu kredytów, średnio 1,23 % (0,77% - 1,69%) w stosunku rocznym, koszty zadłużenia w 2020 r. wyniosły 2 229 825,64 zł. W odniesieniu do wykonania na dzień 31.12.2019 r. nastąpił spadek tych kosztów aż o 1 339 076,69 zł, przy jednoczesnym wzroście zadłużenia. Zmniejszenie kosztów obsługi zadłużenia w stosunku do lat poprzednich jest efektem obniżki stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej. Dobrą informacją jest to, że na posiedzeniu w dnia 3 marca 2021 r. Rada Polityki Pieniężnej podjęła decyzję o utrzymaniu stóp procentowych na niezmiennym poziomie. Zatem jest szansa, że ok 1 mln zł, z zabezpieczonych środków na obsługę zadłużenia w 2021 roku, będzie można przesunąć na inne zadania.

Tabela nr 3

Wydatki i dochody majątkowe w latach 2017 - 2021

	2017	2018	2019	2020	PLAN 2021*
Dochody ogółem	353 738 170,26	386 730 250,15	424 300 554,39	462 494 824,24	425 757 732,00
Dochody bieżące	331 758 171,33	343 256 283,84	377 594 421,95	404 147 507,63	403 753 954,00
Dochody majątkowe	21 979 998,93	43 473 966,31	46 706 132,44	58 347 316,61	22 003 778,00
Wydatki ogółem	354 015 129,20	407 710 637,87	412 804 280,96	486 898 464,98	462 386 626,00
Wydatki bieżące	300 492 687,32	322 954 218,22	352 547 967,77	387 240 521,39	397 496 110,00
Wydatki majątkowe	53 522 441,88	84 756 419,65	60 256 313,19	99 657 943,59	64 890 516,00

* dane na dzień 29.03.2021 r.

O możliwościach inwestycyjnych Miasta Łomża świadczy różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi tj. nadwyżka operacyjna powiększona o dochody ze sprzedaży majątku i pomniejszona o rozchody z tytułu spłaty rat kredytów. W 2020 r. nadwyżka operacyjna wyniosła 16 906 986,24 zł i jest niższa od tej za 2019 r. o 8 139 467,94 zł. Zauważalny spadek

poziomu nadwyżki spowodowany jest utratą dochodów bieżących z powodu pandemii COVID-19, przy jednoczesnym wzroście wydatków bieżących w 2020 roku o 9,84 % względem 2019 r. Dochody majątkowe w 2020 r. zostały wykonane w kwocie wyższej niż pierwotnie planowano, tj. 58 347 316,61 zł, dzięki otrzymanemu w grudniu 2020 r. dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych i Funduszu Dróg Samorządowych na realizację inwestycji drogowych zaplanowanych do wykonania w 2021 r. Przyznane środki niewątpliwie wpłynęły na decyzję o kontynuowaniu planowanych inwestycji. Analizę możliwości inwestycyjnych miasta bez zewnętrznych źródeł finansowania przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4

Analiza możliwości inwestycyjnych Miasta Łomża bez środków zewnętrznych

Wykonanie w latach	2017	2018	2019	2020	PLAN 2021*
Nadwyżka operacyjna	31 265 484,01	20 302 065,62	25 046 454,18	16 906 986,24	6 257 844,00
Dochody ze sprzedaży majątku	10 612 069,59	7 074 944,80	4 303 696,99	5 713 256,69	3 850 300,00
Rozchody	9 425 680,00	9 752 337,00	10 625 979,82	10 849 699,84	12 543 247,00
Możliwości inwestycyjne Miasta Łomża bez śr. zewnętrznych	32 451 873,60	17 624 673,42	18 724 171,35	11 770 543,09	- 2 435 103,00

* dane na dzień 29.03.2021 r.

Z powyższej analizy wynika, że w 2020 r. Miasto Łomża mogłoby zrealizować inwestycje na poziomie ok. 12 mln zł. Dzięki pozyskanemu dofinansowaniu ze źródeł zewnętrznych, tj. dofinansowaniu z budżetu UE i z Budżetu Państwa, a także zaciągniętemu kredytowi Miasto Łomża zrealizowało inwestycje na bardzo wysokim poziomie, tj. ok. 100 mln zł. Natomiast, w 2021 roku planowane wydatki majątkowe kształtują się na poziomie ok 66 mln. Oznacza to, iż Miasto Łomża w dalszym ciągu ma bardzo duże potrzeby inwestycyjne, które znacznie przekraczają możliwości budżetowe.

Aby sprostać planowanym potrzebom rozwojowym oraz skorzystać z możliwości pozyskania dofinansowania do realizowanych inwestycji ze środków zewnętrznych zarówno krajowych jak i unijnych, konieczne jest sięganie po zewnętrzne źródła finansowania, takie jak kredyty i pożyczki bankowe. Ponadto, przy pojawiających się możliwościach dofinansowania inwestycji z zewnętrznych źródeł, Miasto Łomża musi wygospodarować środki na pokrycie wkładu własnego wymaganego przy realizacji większości inwestycji z dofinansowaniem zewnętrznym. W związku z powyższym, planuje się w roku 2021 zaciągnięcie kredytu w wysokości 25 mln, przy jednoczesnej spłacie rat kapitałowych w kwocie 12 543 247,00 zł.

Planowany do zaciągnięcia w 2021 roku kredyt, pozwoli na aplikowanie o środki z budżetu Unii Europejskiej, Budżetu Państwa i tym samym umożliwi realizację inwestycji potrzebnych dla rozwoju Miasta. Dotychczas, zaciągnięte kredyty i pozyskane zewnętrzne dofinansowanie pozwoliły na realizację znacznie większej ilości zadań inwestycyjnych. Podjęcie decyzji o zaciągnięciu

kolejnych zobowiązań dłużnych, zawsze jest poprzedzone przeprowadzeniem analiz i prognoz wskazujących prawną i ekonomiczną zdolność kredytową Miasta. Celem tych działań jest:

- wyznaczenie bezpiecznego poziomu zadłużenia, gwarantującego utrzymanie płynności finansowej w krótkim i długim okresie;
- dobór instrumentów dłużnych w różnych wariantach progностycznych;
- dopasowania terminów spłat do możliwości finansowych Miasta.

W odniesieniu do możliwości finansowych Miasta, jak wynika z danych sprawozdawczych z lat poprzednich oraz danych z wykonaniu budżetu w 2020 roku, Miasto Łomża w każdym roku osiągało dodatnie salda operacyjne. Nadwyżka operacyjna znacznie przekraczała wartości planowanych do spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek. Bazując na danych historycznych należy stwierdzić, że przyjęte założenia w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata spłaty już zaciągniętych jak i planowanych do zaciągnięcia kredytów w latach 2021-2034 są realne. Poziom zadłużenia Miasta Łomża jest stabilny, nie zagrażający jego gospodarce finansowej.

Na dzień sporządzenia informacji miasto oprócz kredytów długoterminowych posiada zobowiązania na kwotę ogółem 695 583,17 zł wobec Społeczno-Oświatowego Stowarzyszenia Pomocy Pokrzywdzonym i Niepełnosprawnym EDUKATOR.

Ponadto, Miasto Łomża w 2019 r. zawarło umowę poręczenia z Miejskim Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej w Łomży Sp. z o.o. na kwotę 18 000 000 zł (tj. 1 200 000 zł w każdym roku obowiązywania tej umowy) na lata 2020 – 2034.

PREZYDENT MIASTA

Mariusz Chrzaniowski

SKARBNIK MIASTA

mgr Elżbieta Perzyk